

RIKSREVISIONEN

DNR: 31-2012-0490

RiR 2013:8

Energieffektivisering inom industrin – effekter av statens insatser

Käll- och litteraturförteckning

Käll- och litteraturförteckning

Internationella överenskommelser

United Nations, Conference of the Parties Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session, held in Cancun from 29 November to 10 December 2010 Addendum Part Two: Action taken by the Conference of the Parties at its sixteenth session, 15 March 2011, FCCC/CP/2010/7/Add.1.

United Nations, Framework Convention on Climate Change, Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol Eighth session Doha, 26 November to 7 December 2012 Agenda item 4 Report of the Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol, Annex II.

EU-lagstiftning

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, EUT L 275 25.10.2003.

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, EUT L 283, 31.10.2003.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/32/EG av den 5 april 2006 om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster och om upphävande av rådets direktiv 93/76/EEG, EUT L 114 27.4.2006.

Europaparlamentets och Rådets beslut nr 406/2009/EG av den 23 april 2009 om medlemsstaternas insatser för att minska sina växthusgasutsläpp i enlighet med gemenskapens åtaganden om minskning av växthusgasutsläppen till 2020, EUT L 140/136, 5.6.2009.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG, EUT L 140, 5.6.2009.

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, EUT L 315 14.11.2012.

Svenska författningar

Lag (1994:1776) om skatt på energi.

Förordning (1980:803) om regionalpolitiskt transportstöd.

Lag (2004:1196) om program för energieffektivisering.

Lag (2011:1200) om elcertifikat.

Förordning (2011:1480) om elcertifikat.

Sveriges internationella överenskommelser

SÖ 1993:13 *Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring*,

New York den 9 maj 1992.

Förarbeten

Propositioner och skrivelser

Prop. 2001/02:55 *Sveriges klimatstrategi*.

Prop. 2001/02:143 *Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning*.

Prop. 2002/03:40 *Elcertifikat för att främja förnybara energikällor*.

Prop. 2003/04:1 *Budgetpropositionen för 2004, volym 1*.

Prop. 2003/04:144 *Skattebefrielse för el i vissa industriella processer*.

Prop. 2003/04:170 *Program för energieffektivisering, m.m.*

Prop. 2005/06:154 *Förnybar el med gröna certifikat*.

Prop. 2005/06:172 *Nationell klimatpolitik i global samverkan*.

Prop. 2008/09:1 *Budgetpropositionen för 2009, utgiftsområde 21 Energi*.

Prop. 2008/09:9 *Ändring i lagen (2003:113) om elcertifikat*.

Prop. 2008/09:162 *En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat*.

Prop. 2008/09:163 *En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi*.

Prop. 2009/10:1 *Budgetpropositionen för 2010, utgiftsområde 21 Energi*.

Prop. 2009/10:133 *Höjda mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet*.

Prop. 2010/11:1 *Budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 21 Energi*.

Prop. 2011/12:1 *Budgetpropositionen för 2012, volym 1*.

Prop. 2011/12:1 *Budgetpropositionen för 2012, utgiftsområde 21 Energi*.

Prop. 2011/12:100 *2012 års ekonomiska vårproposition*.

Prop. 2012/13:1 *Budgetpropositionen för 2013, utgiftsområde 21 Energi*.

Prop. 2012/13:9 *Program för energieffektivisering och vissa andra frågor.*

Skrivelse 2011/12:136 *Redovisning av skatteutgifter 2012.*

Utskottsbetänkanden med mera

Bet. 2002/03:NU6 *Lag om elcertifikat, m.m., rskr. 2002/03:133.*

Bet. 2003/04:FiU1, *Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna, m.m., rskr. 2003/04:42.*

Bet. 2004/05:NU7, *Program för energieffektivisering, m.m., rskr. 2004/05:90.*

Bet. 2005/06:MJU14, *Nationell klimatpolitik i global samverkan, rskr. 2005/06:389.*

Bet. 2005/06:NU17, *Förnybar el med gröna certifikat, rskr. 2005/06:360.*

Bet. 2008/09:MJU1 *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, rskr. 2008/09:103.*

Bet. 2008/09:NU8 *Ändring i lagen om elcertifikat, rskr. 2008/09:42.*

Bet. 2008/09:NU25, *Riktlinjer för energipolitiken, rskr. 2008/09:301.*

Bet. 2009/10:MJU1 *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, rskr. 2009/10:129.*

Bet. 2009/10:NU16 *Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet, rskr. 2009/10:279.*

Bet. 2010/11:MJU1 *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, rskr. 2010/11:119.*

Bet. 2010/11:NU3 *Utgiftsområde 21 Energi, rskr. 2010/11:123.*

Bet. 2011/12:NU6 *En ny lag om elcertifikat – enklare regler och en gemensam elcertifikatsmarknad, rskr. 2011/12:46.*

Utl. 2011/12:NU20, *Energifärdplan för 2050.*

Bet. 2011/12:MJU1, *Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård m.m., rskr. 2011/12:99.*

Statens offentliga utredningar

SOU 2008:25 *Ett energieffektivare Sverige.*

SOU 2008:110 *Vägen till ett energieffektivare Sverige.*

Departementspromemorior

Ds 2001:65 *Förslag till program för långsiktiga avtal med energiintensiv industri – Energieffektivisering och andra åtgärder för att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser.*

Riksrevisionens granskningar

Riksrevisionen (2012) *Klimatrelaterade skatter – Vem betalar?* RiR 2012:1.

Övrigt skriftligt material

Bergek, A., Jacobsson S. (2010), *Are Tradable Green Certificates a Cost-Efficient Policy Driving Technical Change or a Rent-Generating Machine? Lessons from Sweden 2003–2008*, Energy Policy 38.

Brännlund, Söderholm (2012), *Elmarknaden och elprisets utveckling före och efter avregleringen: ekonometriska analyser*, 31 maj 2012.

Energimyndigheten ER 2007:46, *De elintensiva företagens undantag från kvotplikt i elcertifikatsystemet. En översyn av begreppen energi- och elintensitet.*

Energimyndigheten ER 2008:01, *Årsredovisning 2007.*

Energimyndigheten, 2008-04-11, *Intern dokumentation från möte med Näringsdepartementet.*

Energimyndigheten ER 2009:01, *Årsredovisning 2008.*

Energimyndigheten ER 2010:01, *Årsredovisning 2009.*

Energimyndigheten ER 2010:27, *Åtgärder för att skydda elkunden mot höga elcertifikatpriser.*

Energimyndigheten ER 2010:32, *Underlag till den andra handlingsplanen, Uppföljning av energibesparingsmålen enligt Energitjänstedirektivet.*

Energimyndigheten ER 2011:01, *Årsredovisning 2010.*

Energimyndighetens skrift 2011, ET 2011:01, *Programmet för energieffektivisering – Erfarenheter och resultat efter fem år med PFE.*

Energimyndigheten ER 2011:03, *Långsiktsprogno 2010*.

Energimyndigheten ER 2011:10, *Indikatorer och beräkningsmetoder för uppföljning av politik för energieffektivisering*.

Energimyndigheten ET2011:32, *Elcertifikatsystemet 2011*.

Energimyndigheten ET2011:42, *Energiläget 2011*.

Energimyndigheten 2012-01-26, *PFE – sammanställning av utvärderingar, studier, forskningsrapporter och informationsmaterial*.

Energimyndigheten 2012-04-17, *Konsekvenser av att EU skärper sitt utsläppsmål till 30 procent år 2020 – Påverkan på elpriset samt handel med utsläppsutrymme*.

Energimyndigheten 2012-08-20, *Yttrande angående Promemorian Avveckling av program för energieffektivisering*, dnr 2012-4083.

Energimyndigheten ER 2012:20, *Energiindikatorer 2012. Uppföljning av Sveriges energipolitiska mål*.

Energimyndigheten ET2012:34, *Energiläget 2012*.

Energimyndigheten, *Handläggarmanual för PFE*.

Ericsson, Nilsson och Nilsson (2011), *New energy strategies in the Swedish pulp and paper industry – The role of national and EU climate and energy policies*, Energy Policy 39.

Europeiska kommissionen, Upplysningar från Europeiska unionens institutioner och organ, *Gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för miljöskydd*, 2001/C37/03, EGT C 37, 3.2.2001, EUT C 82 1.4.2008.

Europeiska kommissionen *Statligt stöd N 156/2004 - Sverige 'Energiskatt på el som förbrukas av tillverkningsindustrin'*, Bryssel den 30.06.2004, C(2004)2200fin.

Europeiska kommissionen, Joint Research Centre, Institute for Energy, *Voluntary Agreements in the field of energy efficiency and emission reduction: Review and analysis of the experience in member states of the European Union*, maj 2010.

Europeiska kommissionen, beslut den 30 juni 2004, *Statligt stöd N 156/2004 – Sverige ”Energiskatt på el som förbrukas av tillverkningsindustrin”*, C2004)2200fin.

Europeiska kommissionen KOM(2011) 109 slutlig, *Handlingsplanen för energieffektivitet 2011*.

Europeiska kommissionen, Commission Staff Working Document SWD(2012) 234 final, *Information provided on the functioning of the EU Emissions Trading System, the volumes of greenhouse gas emission allowances auctioned and freely allocated and the impact on the surplus of allowances in the period up to 2020*, 25 juli 2012, med hänvisning till Europeiska kommissionen SEC(2010) 650.

Europeiska rådet, *Brussels European Council 29/30 October 2009 Presidency Conclusions*, 1 December 2009, 15265/1/09, REV 1, punkt II 7.

Europeiska rådet, *ordförandeskapets slutsatser från möte den 8–9 mars 2007*, 7224/1/07 REV 1:

Europeiska rådet, protokoll från rådets möte i juni 2010 (17/6/2010 Nr: EUCO 13/10).

Farla J et al. (1997), *Energy efficiency developments in the pulp and paper industry – A cross-country comparison using physical production data*, Energy Policy, Volume 25, Issues 7–9, June–July 1997.

Finansdepartementet, Budgetavdelningen, promemoria 2011-04-20, *Klimat- och energipolitiska målen*.

Finansdepartementet, *Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Konjunkturinstitutet*, 2012-12-20.

Hatt, A-K, svar på skriftlig fråga 2012/13:311 *Utvecklingen av förnybar energi*, 20 februari 2013.

Henriksson E., et al. (2012), *Industrial electricity demand and energy efficiency policy: The role of price changes and private R&D in the Swedish pulp and paper industry*, Energy Policy 2012, s. 437–446.

International Energy Agency, *World Energy Outlook 2012*, Presentation to Press.

Konjunkturinstitutet, specialstudie nr 28 (2011), *Rekyleffekten, Är energieffektivisering effektiv miljöpolitik eller långdistans i ett ekorrhjul?*

Konjunkturinstitutet, *Miljö, ekonomi och politik 2012*.

Konjunkturinstitutet, specialstudie nr 33 (2013), *Interaktion mellan de klimat- och energipolitiska målen*.

Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien (2002), *El och kraftvärme från kol, naturgas och biobränsle*.

Mansikkasalo A (2013), Doctoral Thesis, *Greening Industry Essays on Industrial Energy Use and Markets for Forest Raw Materials*.

Naturvårdsverket (2010) rapport 6384, *Konsekvenser av att EU skärper sitt klimatmål från -20 till -30 procent*.

Naturvårdsverket (2011) rapport 6460, *Industrins energieffektivisering – styrmedlens effekter och interaktion*, september 2011.

Naturvårdsverket (2012) rapport 6491, *Ett mål flera medel – Styrmedelskombinationer i klimatpolitiken*.

Naturvårdsverket (2012), *National Inventory Report 2013, Sweden*.

Nilsson, Stenqvist (2011), *Politik för energieffektivisering*.

Näringsdepartementet, N2009/4614/MK, 2010-02-02, *Statligt stöd N 288/2009 – Förlängning av programmet för energieffektivisering*.

Näringsdepartementet, N2009/4614/MK, 2010-02-22, *Statligt stöd N288/2009 – Förlängning av programmet för energieffektivisering*, bilaga 1 Uppföljning av möte den 19 januari 2010.

Näringsdepartementet, faktapromemoria 2010/11:FPM92, *Energieffektiviseringsplan 2011*.

Näringsdepartementet (2011), *Sveriges andra nationella handlingsplan för energieffektivisering*.

Skogsindustrierna (2011), *Skogsindustrin – En faktasamling 2011 års branschstatistik*.

Statistiska centralbyrån, MIS 2003:2, SNI 2002, *Standard för svensk näringsgrensindelning 2002*.

Statistiska centralbyrån, MIS 2007:2, SNI 2007, *Standard för svensk näringsgrensindelning 2007*. Korrigerad version 2009-02-12.

Statistiska centralbyrån NV0109, *Beskrivning av statistiken – Företagens ekonomi 2010*.

Stenqvist, et al. (2011), *Energy management in Swedish pulp and paper industry - the daily grind that matters* (Paper presented at the 10th eceec summer study - energy efficiency first: the foundation of a low carbon society, France, 6-11 June 2011.).

Stenqvist C., Nilsson L.J. (2012) *Energy efficiency in energy-intensive industries – an evaluation of the Swedish voluntary agreement PFE*, Energy Efficiency DOI:10.1007.

Svenskt Näringsliv, remissvar till Näringsdepartementet, Dnr 133/2012, 2012-08-31. *Promemorian Avveckling av program för energieffektivisering*.

10th IAEE European Conference, Energy, Policies and Technologies for Sustainable Economies, 2009, *Voluntary Energy Efficiency Programs: An Interim Evaluation of PFE in Sweden*.

Thollander, Ottosson (2010), Article *Energy management practices in Swedish energy-intensive industries*, hänvisning till Jaffe och Stavins 1994: The energy efficiency gap: what does it mean? Energy Policy 22 (10).

Thollander et al. (2010), *EUs 2020-mål avseende primärenergi – En studie av effekterna för svensk industri*, Linköpings universitet, Tekniska högskolan.

Thollander, Ottosson (2008), *An energy efficient Swedish pulp and paper industry – exploring barriers to and driving forces for cost-effective energy efficiency investments*, Energy Efficiency 1 (1).

Thollander et al. (2009), *Energy management practices in Swedish energy-intensive industries*, Linköpings universitet.

Thollander, Palm (2013), *Improving Energy Efficiency in Industrial Energy Systems*, med referens till Vine 2010 Workshop on energy program evaluation at the 2010 international energy program evaluation program conference, Paris 9-10 juni.

Thollander, Rohdin (2010), *Cost-effectiveness of energy programs involving energy audits – results from Sweden*. In: Proceedings of the International Energy Program Evaluation Conference (IEPEC), Paris.

Worrell, et al. (1997), *International Energy Efficiency Comparisons and Policy Implications in the Iron and Steel Industry*, The European Council for

an Energy Efficient Economy (ecee) 1997 Summer Study, Panel 3: Energy Efficiency options for industry.

Internet

Företag som deltog i PFE:s första programperiod. Uppgifterna hämtades från Energimyndighetens webbplats under april 2012.

Resultat från första programperioden. Uppgifterna hämtades från Energimyndighetens webbplats 2012-03-07.

Resultat period 2. Uppgifterna hämtades från Energimyndighetens webbplats 2012-04-11.

Företag med energiledningssystem EN16001:2009 och ISO 50001:2011. Uppgifterna hämtades från webbplatsen certifiering.nu 2013-02-07.

Företag med miljö- och energiledningssystem EMAS (Eco Management and Audit Scheme), EN16001:2009, ISO 14001:2004 och ISO 50001:2011. Uppgifterna hämtades från webbplatsen certifiering.nu 2013-02-07.

Hellberg, A: *Att göra en höna av en fjäder*, 2013-01-24. Uppgifterna hämtades från Supermiljöbloggen.

För fort och fel av miljöministern kring utsläppsrätterna. Publicerad 2013-02-12. Uppgifterna hämtades från Dagens Nyheters webbplats 2013-02-20.